

Dokument nr. 8:39

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl og Kari Lise Holmberg

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Erna Solberg, Elisabeth Aspaker, André Oktay Dahl og Kari Lise Holmberg om å gi hjemmelsgrunnlag til politiet til å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tigging mv.

Til Stortinget

BAKGRUNN

Opplevelse av trygghet er blant de grunnleggende forutsetninger for menneskets livskvalitet. Forslagsstillerne er opptatt av at myndighetene både sentralt og lokalt har et ansvar for å legge til rette for utvikling av trygge lokalsamfunn.

Forslagsstillerne viser til at det i den senere tid har vært en urovekkende utvikling i bybildet i flere av de større byene som har ført til at enkeltmennesker føler seg utrygge når de ferdes i deler av sentrum. Enkelte områder har blitt helt dominert av en aktiv og offensiv frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tigging og pågående salgsvirksomhet.

Forslagsstillerne er opptatt av at det offentlige rom skal være til bruk for alle og mener at det ikke er akseptabelt at enkelte områder over tid har fått en karakter som i praksis forhindrer en alminnelig bruk for offentligheten. Enkeltindivider har rett til å bli møtt med trygghet og respekt - også når de ferdes i det offentlige rom.

Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til Kvadraturen i Oslo som et eksempel på at det generelle miljøet etter hvert har blitt så sterkt preget av denne typen aktiviteter, at det har fortrenget en normal bruk for offentligheten store deler av døgnet. Dette er et tap for alle, da Kvadraturen huser et unikt kulturmiljø med mange kulturinstitusjoner og større kulturelle anlegg som diverse museer og Filmens hus. Området er også av stor by-

historisk og arkitektonisk interesse og kunne vært til større glede både for besøkende og bofaste i Oslo.

I stedet har vi fått en utvikling hvor det i denne bydelen har blitt problematisk å drive normal næringsvirksomhet, som eksempelvis hotellvirksomhet og utleie av selskapslokaler. Skoleklasser møter sprøytespisser og kondomer, og turister møter pågående prostituerte når de skal besøke Akershus festning. De mange som har arbeid i området føler seg så utrygge på ettermiddagstid når de skal hjem at enkelte arbeidsgivere har sett seg nødt til å innføre egne taxi-ordninger for kvinner som arbeider etter kl. 18 for å unngå at de blir forfulgt av saktegående biler og krenkende henvendelser.

I andre byer har vi sett en tilsvarende utvikling, f.eks. i området rundt Strandgaten i Bergen og Nedre Strandgate i Stavanger. I forbindelse med økningen av antallet pågående utenlandske prostituerte ser man at miljøet har trukket nærmere sentrum, til restaurantgater, kontorbygninger og til dels til boligområder, hvor blant annet velforeninger føler utrygghet og har opplevd dette som et tiltakende problem.

Forslagsstillerne mener at det er prinsipielt galt at de som har sin arbeidsplass, eller av andre grunner daglig må ferdes i ett område av en by, i praksis ikke har en tilsvarende rett til å gå i fred eller drive sin virksomhet i fred som i andre deler av byen.

Tidligere lovregulering

Forslagsstillerne viser til at det ved opphevelsen av den tidligere løsgjengerloven i 2005 ble forutsatt at det kunne gis lokale politivedtekter som kunne tilpasses de konkrete behovene i et område eller en landsdel. Forslagsstillerne har i lys av den senere tids utvikling og eskalering av problemet med forstyrrende frembydelse av seksuelle tjenester, pågående tigging og salgsvirksomhet i flere byer og tettsteder, kommet i tvil om dette er tilstrekkelig for å sikre den

enkeltes trygghet, bevegelsesfrihet og rett til å gå i fred i det offentlige rom.

Forslagsstillerne viser videre til at det under arbeidet med opphevingen av løsgjengerloven ble tatt høyde for at det kunne være behov for å foreslå nye bortvisningshemler. Dette ble senest vurdert i forbindelse med utvidelsen av straffebudet mot menneskehandel til også å omfatte organisert tigging, jf. Ot.prp. nr. 50 (2005-2006) Om lov om endringer i straffeloven 1902. Forslagsstillerne viser til følgende uttalelse fra departementet:

"Behovet for en snever utvidelse av hjemmelsgrunnlaget for kommunenes politivedtekter kan ha blitt forsterket som følge av at alminnelig tigging blir avkriminalisert. Departementet har derfor vurdert å foreslå å utvide hjemmelsgrunnlaget for kommunenes adgang til å fastsette vedtekter i politiloven § 14 nr. 1. En slik endring ville gi de kommunene som har et behov for å bortvise personer som i betydelig grad forstyrrer omgivelsene, anledning til å fastsette bestemmelser om dette i sine vedtekter. Departementet har imidlertid kommet til at det ikke er ønskelig å fremme et slikt forslag nå. Politiet vil fortsatt ha adgang til å bortvise personer som tigger og samtidig begår straffbare handlinger, som for eksempel ved å oppføre seg truende eller ved å forstyrre den alminnelige fred og ro eller ferdselen. Å innføre en adgang til å bortvise tiggere som ikke begår noen straffbar handling, kan medføre at avkriminaliseringen ikke får noen større praktisk betydning. Det bør derfor påvises et klart behov for en bortvisningsadgang før det fremmes noe lovforslag om det, og det bør eventuelt stilles som vilkår for bortvisning at personer det gjelder i betydelig grad forstyrrer eller sjenerer sine omgivelser. Departementet er derfor innstilt på å kunne vurdere spørsmålet på nytt når opphevingen av forbudet mot tigging og endringen i straffebestemmelsen mot menneskehandel har virket en stund."

Forslagsstillerne anser det som nødvendig at den usikkerhet som departementet her viser til vedrørende om det er hjemmel til å fastsette lokale politivedtekter som omfatter en rett til å gripe inn overfor de som driver pågående frembydelse av seksuelle tjenester, tigging eller salg, må fjernes. Forslagsstillerne ser i tillegg nødvendigheten av at politiet har mulighet til å gripe inn overfor frembydelse av seksuelle tjenester, organisert tigging og salg der dette får et omfang som endrer et områdes karakter fullstendig, selv om aktiviteten i seg selv ikke arter seg som aggressiv. Forslagsstillerne viser i denne forbindelse til at det store antall av utenlandske statsborgere som kommer til Norge alene med dette formål, har gjort at problemet har fått en helt annen karakter og dimensjon enn i tidligere år.

Forslagsstillerne mener derfor det er nødvendig at politi og kommune får tilstrekkelige hjemmelsgrunnlag til aktivt å imøtegå dette problemet på en effektiv måte. Forslagsstillerne viser til at Byrådet i Oslo fikk

flertallets tilslutning i bystyret til nye politivedtekter, men at de foreslåtte endringene foreløpig ikke er blitt godkjent av Justisdepartementet. Disse vedtektene vil kunne danne presedens for hva andre byer og tettsteder kan ta inn i sine lokale vedtekter. De vil derfor være av stor betydning for hvilke reelle virkemidler kommunene har for å ta tak i problemet.

Forslagsstillerne påpeker samtidig at endrede politivedtekter kommer som et supplement der andre virkemidler som synlig politi, god belysning og andre trygghetsskapende tiltak ikke har vist seg tilstrekkelige, og skal ikke være en sovepute for politi og kommune. Forslagsstillerne finner i denne sammenheng grunn til å påpeke at trygghetsskapende tiltak for alle, inkludert de prostituerte, også krever en større ressurstilgang for politiet. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng også til at Høyre i regjering og i sine alternative budsjett sammenlignet med Arbeiderpartiet, har styrket politibudsjettet i perioden 2002-2007 med om lag 250 mill. kroner, hvorav om lag 90 mill. kroner har gått til Oslo-politiet.

Sosialpolitiske virkemidler

Forslagsstillerne ønsker samtidig å understreke at disse virkemidlene selvfølgelig ikke skal komme i stedet for, men i tillegg til, gode sosialpolitiske ordninger og tilbud for å gi dem som har behov for det, og ønsker det, en reell mulighet til å leve et verdig liv uansett livssituasjon. Det skal også legges til rette for at de som ønsker det, skal ha en farbar vei til å bedre sin livssituasjon. Forslagsstillerne viser i denne sammenheng til at Oslo kommune eksempelvis har startet en helt egen arbeidsformidling.

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

I

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag som åpner for bortvisning av personer som ved frembydelse av seksuelle tjenester, salg eller tigging som på grunn av aktivitetens form eller omfang endrer et områdes karakter.

II

Stortinget ber Regjeringen fremme nødvendige lovendringsforslag, slik at man utvilsomt åpner for at kommunene i politivedtekter kan innføre regler om bortvisning av personer som driver med pågående, forstyrrende eller sjenerende tigging, salg eller prostitusjon.

Oslo, 8. februar 2007